

Anonimizuota versija

Vertimas

C-381/23–1

Byla C-381/23 [*Geterfer*]ⁱ

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2023 m. birželio 19 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydt (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. birželio 19 d.

Pareiškėja:

ZO

Atsakovė:

JS

<...>

Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydt (Menchengladbacho Rheydt apylinkės teismas)

Šeimos bylų teismas

Nutartis

Šeimos byloje

1. ZO, <...> Menchengladbachas,

pareiškėja,

ⁱ Šiai bylai priskirta fiktyvi pavardė, neatitinkanti proceso šalies tikrosios pavardės.

<...>

prieš

2. JS, <...> Belgija,

atsakovę,

<...>

Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydt

2023 m. birželio 19 d.

<...>

nutaria:

2023 m. kovo 9 d. nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą iš dalies pakeičiama taip:

Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikiamame prašyme priimti prejudicinį sprendimą teikiamas klausimas, ar pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Reglamentą (EB) Nr. 4/2009 yra *lis pendens* situacija esant tam pačiam dalykui, kai Belgijoje nagrinėjama byla tarp vaiko tėvo ir vaiko motinos dėl vaiko išlaikymo, o Vokietijoje vėliau dabar jau pilnamečio vaiko prašymu iškelta byla vaiko motinai dėl vaiko išlaikymo.

Faktinės aplinkybės

Vaiko tėvas ir atsakovė buvo susituokę. 2010 m. lapkričio 29 d. santuoka buvo nutraukta.

Santuokoje 2001 m. lapkričio 29 d. gimė pareiškėja.

Santuokoje 2000 m. gegužės 5 d. gimė sūnus.

Po tėvų skyrybų vaikai iš pradžių gyveno pas motiną Belgijoje.

Pareiškėja ir jos brolis registruoti pas tėvą jo adresu ir pas motiną <...> Belgijoje. Iš tikrųjų pareiškėja visą savaitę gyvena internate <...>.

Pareiškėjos brolis nuo 2019 m. balandžio mėn. visą laiką gyvena pas atsakovę, anksčiau jis taip pat gyveno internate.

2014 m. gruodžio 17 d. šeimos bylų teismo *Gericht Erster Instanz Eupen* (Epeno pirmosios instancijos teismas) 7-osios kolegijos sprendimu vaiko tėvas buvo įpareigotas vaiko motinai kas mėnesį mokėti po 358,00 EUR kiekvieno vaiko išlaikymui.

2017 m. rugpjūčio 31 d. šeimos bylų teismo *Gericht Erster Instanz Eupen* 7-osios kolegijos sprendimu <...> tėvui buvo nustatyta „pagrindinė teisė apgyvendinti“ pareiškėją ir jos brolių.

Gericht Erster Instanz Eupen nagrinėjama byla dėl vaiko išlaikymo (atsakovė prieš vaiko tėvą, bylos Nr. 362/14), bylos nagrinėjimas 2018 m. vasarą buvo sustabdytas, o gavus 2021 m. rugpjūčio 17 d. atsakovės raštą – atnaujintas.

Pareiškėja tvirtina, kad per mokyklinės atostogas ir tada, kai nevyksta pamokos, ji dažniausiai būna pas tėvą. Kontakto su motina galimybę ji atmeta.

Pareiškėja reiškia kelių pakopų ieškinį ir jame prašo

įpareigoti atsakovę:

1) pateikti informaciją apie laikotarpį nuo 2017 m. lapkričio mėn. iki 2018 m. spalio mėn. gautas pajamas ir turėtą turtą ir toliau nurodytus dokumentus tai informacijai patvirtinti:

– 2015, 2016 ir 2017 m. pajamų mokesčio deklaracijas ir visus priedus, taip pat 2015, 2016 ir 2017 m. sprendimus dėl pajamų mokesčio mokėjimo ir, jei yra, sprendimus dėl patikslinimo;

tuo atveju, jei buvo gauta pajamų pagal darbo sutartį:

– 2017 m. lapkričio mėn. – 2018 m. spalio mėn. algalapius;

jei buvo gauta nuomos pajamų:

– 2015, 2016 ir 2017 m. nuomos pajamų ir išlaidų apskaitos dokumentus;

tuo atveju, jei buvo gauta pajamų iš kapitalo:

– atitinkamas 2015, 2016 ir 2017 m. banko pažymas;

tuo atveju, jei buvo gauta socialinių išmokų:

– atitinkamą sprendimą dėl išmokų (1 ieškinio pakopa);

2) užtikrinti pateiktos informacijos teisingumą ir išsamumą, prireikus prisiekiant (2 ieškinio pakopa);

3) sumokėti pareiškėjai dar apskaičiuotiną išlaikymo sumos likutį už laikotarpį nuo 2017 m. lapkričio mėn. iki *lis pendens* momento ir dar apskaičiuotiną išlaikymo sumą nuo *lis pendens* (3 ieškinio pakopa).

Atsakovė prašo

atmesti prašymus.

Atsakovė laikosi nuomonės, kad šeimos bylų teismas *Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydt* neturi nei tarptautinės, nei teritorinės jurisdikcijos.

Atsakovės teigimu, pareiškėja gyvena internate, savaitgaliais būna pas drauges. Prieš maždaug vienus metus pareiškėja reguliariai kas antrą savaitgalį praleisdavo pas ją Belgijoje. Be to, yra *lis pendens* situacija, todėl pareiškėjos prašymas nepriimtinas.

2021 m. lapkričio 3 d. nutartimi teismas prašymą atmetė motyvuodamas tuo, kad yra *lis pendens* situacija, nes Belgijoje nagrinėjama vaiko išlaikymo byla. Todėl, teismo manymu, ginčo dalykas taip pat yra identiškas. Pagal Vokietijos teisės aktus išlaikymo teisėje skiriama teisė į nepilnamečių išlaikymą ir teisė į pilnamečių išlaikymą. Šioje byloje pareiškėja reiškia abi šias teises.

Pagal *Code Civil* (Belgijos civilinis kodeksas) 203 straipsnio 1 dalį tėvai turi pareigą išlaikyti net ir pilnametystės (18 metų) sulaukusius vaikus, kol jie mokosi (Belgijos civilinio kodekso 388 straipsnis). Nedarant poveikio vaiko teisėms, egzistuoja tėvų tarpusavio pareiga prisidėti prie vaiko išlaikymo (Belgijos civilinio kodekso 203bis straipsnis).

Nors abiejų bylų šalys (šioje byloje – pilnametis vaikas, Belgijoje nagrinėjamoje byloje – vaiko tėvas) nėra identiškos, ginčo dalykas – identiškas, todėl egzistuoja pavojus priimti prieštarigus sprendimus.

2021 m. lapkričio 30 d. raštu pareiškėja šį sprendimą apskundė.

2022 m. balandžio 26 d. nutartimi *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas) panaikino šio teismo sprendimą ir grąžino jam bylą, kad ji būtų iš naujo išnagrinėta ir priimtas sprendimas.

Nutartis buvo motyvuojama tuo, kad ginčo dalykas šioje byloje ir Belgijoje nagrinėjamoje byloje nėra identiškas.

Esminės teisės nuostatos

Nacionalinės teisės nuostatos: ZPO (*Zivilprozessordnung*, Civilinio proceso kodeksas) 261 straipsnis (*lis pendens*)

1. Pareiškiant ieškinį atsiranda *lis pendens*.
2. Tik vykstant procesui pareikštos teisės *lis pendens* atsiranda momentu, kai teismo posėdyje pareiškama teisė arba įteikiamas 253 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantis procesinis dokumentas.

3. *Lis pendens* poveikis:

- **1) *lis pendens* trukmės laikotarpiu byla nėra vienos šalies prašymu negali būti iškeliama dar karta;**

- 2) bylą nagrinėjančio teismo jurisdikcijai nedaro poveikio ją pagrindžiančių aplinkybių pasikeitimas.

Sąjungos teisės nuostatos

2008 m. gruodžio 18 d. Reglamento (EB) Nr. 4/2009 **12 straipsnis (*Lis pendens*)**

1. Jeigu skirtingų valstybių narių teismuose procesai pradedami tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, kitas nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva turi sustabdyti bylos [nagrinėjimą], kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.

2. Jeigu nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, bet kuris teismas, [kitas] nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, atsisako jurisdikcijos to teismo naudai.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

Dėl toliau nurodytų priežasčių pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą Teisingumo Teismui teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą:

Klausimas, ar yra *lis pendens* situacija, reikšmingas priimant sprendimą byloje, nes, esant *lis pendens* situacijai, šiam teismui pateiktas prašymas dėl išlaikymo pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Reglamento (EB) Nr. 4/2009 12 straipsnio 2 dalį galėtų būti iš karto, nestabdant bylos nagrinėjimo, netenkinamas.

2008 m. gruodžio 18 d. Reglamentas (EB) Nr. 4/2009 šioje byloje taikytinas.

Remiantis šio reglamento 1 straipsniu, jis taikomas išlaikymo prievolėms, atsirandančioms iš šeimos santykių, tėvystės ar motinystės, santuokos ar giminių santykių. Šiuo atveju kalbama apie teises į vaiko išlaikymą, kurias motinai pareiškė dabar jau pilnametė pareiškėja, o pirmiau, kol pareiškėja buvo nepilnametė, – jos tėvas.

Remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 3 straipsnio b punkte numatyta alternatyva, jurisdikciją turi valstybė narė, kurioje yra kreditoriaus (šiuo atveju – pareiškėjos) įprastinė gyvenamoji vieta. Tai turėtų būti Vokietija, nes čia pareiškėja gyvena internate, nors (dėl to ginčijamasi) kartais būna ir Belgijoje.

Remiantis šio reglamento 12 straipsniu, jeigu skirtingų valstybių narių teismuose procesai pradedami tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, kitas nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva turi sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.

Jeigu nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, bet kuris teismas, kitas nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, atsisako jurisdikcijos to teismo naudai.

Teismas laikosi nuomonės, kad *OLG Düsseldorf* sprendimas nesuderinamas su Sąjungos teise. Šiuo atveju reikšmingas klausimas, ar yra *lis pendens* situacija pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Reglamento (EB) Nr. 4/2009 12 straipsnį. Teismo nuomone, Belgijos teismo ir šio teismo nagrinėjamose bylose šalys tebėra identiškos. Pagal 12 straipsnį šalių vaidmuo atitinkamoje byloje nėra svarbus. Teisingumo Teismas du skirtingus asmenis laiko „ta pačia šalimi“ tuomet, kai jų interesai sutampa tokiu mastu, kad dėl vieno iš šių asmenų priimtas sprendimas turėtų teisinę galią kitam (Teisingumo Teismo sprendimo *Drouot*, C-351/96, Rink. p. I-3075, 1998, 19 punktą). Jei Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo būtų pritaikoma dėl Reglamento (EB) Nr. 4/2009, šalių identiškumas bylose dėl vaiko išlaikymo būtų preziumuojamas ir tuomet, kai byloje pats vaikas nėra jos šalis, bet vienas iš tėvų, kaip asmuo, turintis teisę savo vardu vesti procesą dėl svetimos teisės, pareiškia reikalavimą dėl vaiko išlaikymo, kai tiek teigiamas, tiek neigiamas sprendimas yra orientuotas į vaiką <...> [bibliografinė nuoroda]. Šio teismo manymu, šiuo atveju taip yra.

Teismo manymu, vienodas yra ir reikalavimo dalykas. Tiek ieškiniu dėl prievolės įvykdymo, tiek kelių pakopų ieškiniu reikalaujama sumokėti išlaikymui skirtas sumas, taigi jų dalykas yra tas pats <...> [bibliografinė nuoroda].

Informacija apie teisių gynimo priemones

Ši nutartis neskundžiama.

<...>